

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: marketa.skodova@soc.cas.cz

Angažovanost Čechů ve veřejném životě

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. 2. – 9. 2. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1133</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.45, OM.8, PV.23, PD.43, PS.16a,b,c</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>25. května 2009</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

Součástí únorového dotazníku CVVM byly otázky, které zjišťovaly zájem českých občanů o politické dění doma i ve světě, jejich angažovanost v politickém a občanském životě, hodnocení vlastního porozumění politice a možností participace na ní.

Zájem o politické dění obecně rozdělil tuzemskou veřejnost na 46 % respondentů, kteří se o politiku zajímají (při součtu odpovědí „rozhodně se zajímá“ a „spíše se zajímá“), a 53 %, kteří zájem o politické dění obecně dle svého tvrzení naopak nemají (součet odpovědí „spíše se nezajímá“ a „rozhodně se nezajímá“). Politické dění v naší zemi pak zajímá 59 % občanů, 41 % o něj zájem nejeví. Opačně je v české veřejnosti rozvrstven zájem o politické dění v Evropské unii: zájem o něj nemají téměř dvě třetiny lidí (64 %), více než třetinu (35 %) politika v EU zajímá. A konečně více než polovina oslovených (53

%) nemá zájem o politické dění ve světě, které naopak zajímá přes dvě pětiny (45 %) Čechů. Výsledky shrnuje tabulka č. 1.

Tabulka 1: Zájem o politiku (v %)¹

	velmi se zajímá	spíše se zajímá	spíše se nezajímá	vůbec se nezajímá	ano/ne
o politické dění v naší zemi	9	50	30	11	59/41
o politiku obecně	7	39	40	13	46/53
o politické dění ve světě	5	40	39	14	45/53
o politické dění v EU	3	32	44	20	35/64

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zájem o politiku obecně mají častěji muži než ženy, muži se také statisticky významně častěji „spíše zajímali“ o politické dění ve světě a v Evropské unii. O politické dění na žádné ze sledovaných úrovní se častěji vůbec nezajímali lidé ve věku 15-19 let a respondenti s neúplným či základním vzděláním, zájem oslovených vysokoškoláků byl oproti tomu u všech položek významně větší než zájem lidí s nižším vzděláním.

Z časového srovnání vyplývá, že od roku 2007 mírně (o čtyři procentní body) poklesl zájem českých občanů o politiku obecně a naopak se zvýšil podíl těch, kteří se o politiku nezajímají. Únorové šetření zaznamenalo i snížení zájmu a zvýšení nezájmu veřejnosti o politické dění v naší zemi (viz tab. 2)

Tabulka 2: Zájem o politiku, časové srovnání (v %)

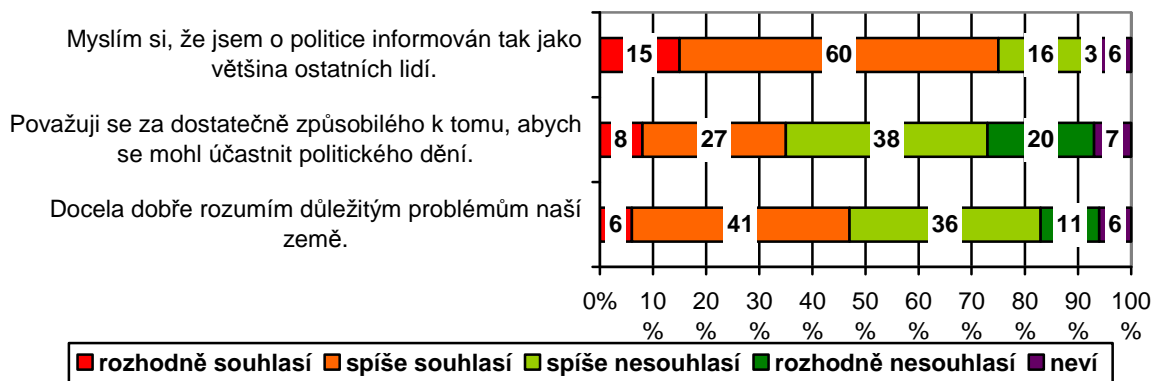
	2007	2009
	ano/ne	ano/ne
o politické dění v naší zemi	66/34	59/41
o politiku obecně	50/50	46/53
o politické dění ve světě	44/56	45/53
o politické dění v EU	33/66	35/64

Analýza baterie výroků ukázala, že tři čtvrtiny dotázaných se domnívají, že jsou o politice informováni stejně jako většina ostatních lidí (při součtu odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“). Necelá pětina pak měla opačný názor. Více než třetina občanů (35 % součtu odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“) se považuje za dostatečně způsobilé k tomu, aby se mohli aktivně účastnit politického dění, opačný názor artikulovalo celých 58 % respondentů (při součtu odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“). Hodnocení

vlastního chápání důležitých problémů naší země rozštěpilo českou veřejnost na dvě stejně velké části – 47 % oslovených souhlasilo s tvrzením, že důležitým problémům naší země docela rozumí, s výrokem naopak nesouhlasilo 47 % z nich (pro podrobné výsledky viz graf).

Graf 1: Souhlas s výroky (v %)²

Co se týče aktivit, které občané kvůli politice vyvíjejí, na prvním místě bylo sledování informací o politice v médiích: „často“ tak činí necelé dvě pětiny (37 %), „někdy“ totožných 37 % oslovených. S přáteli se o politice „často“ baví každý desátý člověk, „někdy“ 34 % respondentů. Ostatním činností – přesvědčování přátel, aby volili stejně jako oni, zapojování se do řešení veřejných problémů, účasti na politických shromážděních, setkávání s politiky nebo práci pro politickou stranu se někteří Češi věnují „zřídka“, ale většina z nich vůbec. Odpověď „nikdy“ zvolily tři čtvrtiny a více oslovených konkrétně právě u položek „účast na politických shromážděních“, „přesvědčování přátel, aby volili stejně“, „setkávání s politiky“ a „práce pro politickou stranu“ (viz tab. 3 na následující straně).

¹ Otázka: „Jak moc se v současné době zajímáte a) o politiku obecně, b) o politické dění v naší zemi, c) o politické dění v Evropské unii, d) o politické dění ve světě?“

² Otázka: „Nyní Vám přečtu několik tvrzení a Vy mi prosím řekněte, nakolik s nimi souhlasíte či nesouhlasíte. a) Docela dobře rozumím důležitým problémům naší země.; b) Považuji se za dostatečně způsobilého k tomu, abych se mohl účastnit politického dění.; c) Myslím si, že jsem o politice informován tak jako většina ostatních lidí.“ Možnosti odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí, neví.

Tabulka 3: Věnuje se (v %)³

	často	někdy	zřídka	nikdy
sledování informací o politice v médiích	37	37	24	2
diskutování o politice s přáteli	10	34	41	15
přesvědčování přátel, aby volili stejně	1	5	16	78
zapojování se do řešení veřejných problémů	2	8	28	62
účasti na politických shromážděních	1	5	20	75
setkávání s politiky	2	5	17	76
práci pro politickou stranu	1	2	4	93

Lidé, kteří by ve volbách dali svůj hlas KSČM, relativně častěji přesvědčují své přátele, aby volili stejně jako oni, a častěji se také účastní politických shromáždění. Informace o politice v médiích sledují a diskusi o politice s přáteli se častěji věnují muži, respondenti s vysokoškolským vzděláním, lidé ve věku 45-59 let a dotázaní, kteří svou životní úroveň označili jako dobrou.

O politických událostech Češi nejčastěji diskutují s někým z rodiny (jednou týdně tak činí 16 %, dvakrát za týden 17 % respondentů) nebo s přáteli, známými či spolupracovníky (jednou týdně s nimi politická témata rozebírá 18 %, dvakrát do týdne 16 % oslovených). S cizími lidmi nebo s osobami veřejně činnými čeští občané o politických událostech většinou nediskutují (odpověď „ani jednou v minulém týdnu“ zvolilo 84, resp. 92 % lidí).

Tabulka 4: Kolikrát v týdnu diskutoval o politických událostech (v %)⁴

	1	2	3	4	5	6	7	ani jednou
a) s někým z rodiny	16	17	8	3	4	1	4	43
b) s přáteli, známými, spolupracovníky	18	16	11	5	7	1	2	37
c) s cizími lidmi	8	3	1	1	1	0	0	84
d) s osobami veřejně činnými	5	1	1	0	0	0	0	92

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

³ Otázka: „Řekněte mi prosím, jak často se věnujete následujícím činnostem: a) sledujete informace o politice v médiích, b) diskutujete o politice s přáteli, c) přesvědčujete přátele, aby volili stejně jako Vy, d) zapojujete se do řešení veřejných problémů, e) zúčastňujete se politických shromáždění, f) setkáváte se s politiky, představiteli státní správy a samosprávy, g) pracujete pro politickou stranu?“

⁴ Otázka: Pokuste se odhadnout, v kolika dnech jste minulý týden diskutoval o politických tématech a událostech a) s někým z rodiny; b) s přáteli, známými, spolupracovníky; c) s cizími lidmi; d) s osobami veřejně činnými?“

Z šetření rovněž vyplynulo, že Češi se příliš nezapojují ani do veřejného života v místě svého bydliště. Více než čtvrtina respondentů uvedla, že se účastní činnosti sportovních organizací, a pětina je činná v občanských zájmových sdruženích. Do práce nadací či charitativních organizací se zapojuje 9 % lidí, 7 % se angažuje v profesních sdruženích a 7 % účastníků výzkumu v obecní samosprávě. Nejmenší účast na činnost mají mezi sledovanými položkami místní organizace politických stran, do jejichž práce se v místě svého bydliště zapojuje 4 % oslovených občanů.

Z časového srovnání je zřejmé, že od roku 2007 deklarovaná účast občanů na veřejném životě v místě bydliště u všech položek klesla. Nejvíce – o šest procentních bodů – to bylo u položky „občanská (zájmová) sdružení“.

Tabulka 5: Účast na činnosti – časové srovnání (v %)⁵

	2007	2009
	ano/ne	ano/ne
sportovní organizace	30/68	27/71
občanská (zájmová) sdružení	26/72	20/78
nadace, charitativní organizace	14/84	9/83
profesní sdružení	11/86	7/85
obecní samospráva	9/ 88	7/92
politické strany	7/90	4/93

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „netýká se“.

Do práce nadací a charitativních organizací se častěji zapojují ženy a lidé ve věkové kategorii 30-44 let, sportovní organizace častěji vyhledávají muži a oslovení ve věku 15-29 let. Občanská (zájmová) sdružení mají své příznivce zejména mezi středoškoláky a vysokoškoláky a profesní sdružení vyhledávají statisticky významně častěji muži a lidé s vysokoškolským vzděláním.

⁵ Otázka: „Řekněte prosím, zda se v místě Vašeho bydliště účastníte činnosti a) občanských (zájmových) sdružení, b) nadací, charitativních organizací, c) profesních sdružení, d) politické strany, e) obecní samosprávy, f) sportovních organizací?“